

Хмельницький національний університет
Факультет технологій і дизайну Кафедра
дизайну

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

перший (бакалаврський)

Освітній рівень

КНИЖКОВА ГРАФІКА ТА ВЕРСТКА КНИГИ «ЛІСОВА ПІСНЯ» ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Шифр і назва галузі знань

Спеціальність 022 Дизайн

Шифр і назва спеціальності

Шифр ДРДЗ. 2021119.03.25.ПЗ

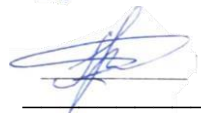
Виконав: студент 4 курсу, група ДЗН-20-3 Тарас СКІРСЬКИЙ

Керівник: викладач

Ніна ЯНКОВИЧ

Нормоконтролер: викладач

Павло ГОРНИЙ

До захисту допускаю:

Зав. кафедри дизайну

Ельвіра БАЗИЛЮК

13 червня 2024 р.

Хмельницький, 2024

Хмельницький національний університет

(повне найменування навчального закладу)

Факультет технологій і дизайну

Кафедра дизайну

Освітній рівень перший (бакалаврський)

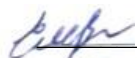
Галузь знань 02 Культура і мистецтво
(шифр і назва)

Спеціальність 022 Дизайн
(шифр і назва)

Освітня програма Дизайн

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри дизайну

 Базилюк Е.В.

15 лютого 2024 року

ЗАВДАННЯ НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ

Скірський Тарас Сергійович

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи «Книжкова графіка та верстка книги «Лісова пісня» Лесі Українки»

Керівник роботи Янкович Н.В. викладач

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від «15» лютого 2024 р., № 8

2. Строк подання студентом закінченої роботи 4 червня 2024 року

3. Вихідні дані до роботи об'єкт проєктування – макет книги Лесі Українки «Лісова пісня»,
вид – художня література, джерело творчості – мінімалізм, книжкова графіка

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

Вступ

1 Обґрунтування вихідних даних до проектування об'єкта

2 Ретроспектива теми

3 Творча розробка дизайну об'єкта проектування

Висновки

Перелік джерел посилання

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

6 планшетів 600 на 900 мм

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-

7. Дата видачі завдання 15 лютого 2024 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Збір основної інформації	18-21.02.2024	
2	Обґрунтування вихідних даних до проектування книги	25.02-04.03.2024	
3	Дослідження вимог до дизайну об'єкта проектування	10-24.03.2024	
4	Історичний огляд ретроспективи книжкової графіки та книги	02-08.04.2024	
5	Огляд досягнень відомих художників графіків і дизайнерів з книжкової графіки	07-13.04.2024	
6	Вибір та обґрунтування концепції дизайну та об'єкту проектування	15-29.04.2024	
7	Розробка ескізів та пошук стилю для проектування книги	23.04-05.05.2024	
8	Висновки	20-24.05.2024	

9	Розробка презентаційних планшетів	26-29.05.2024	
10	Затвердження роботи	31.05.2024	

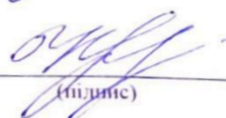
Студент

(підпис)

Т. С. Скірський

Ініціали, прізвище

Керівник проекту

(підпис)

Н. В. Янкович

Ініціали, прізвище

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи освітнього рівня «бакалавр»
на тему «Книжкова графіка та верстка книги «Лісова пісня» Лесі Українки»
студента групи ДЗН-20-3 Тараса СКІРСЬКОГО
Керівник – викладач Ніна ЯНКОВИЧ

Обсяг пояснювальної записки – 68 с., 45 рис., 5 додатків, 25 джерел.

Обсяг графічної частини – 6 планшетів розміром 600×900.

ВЕРСТКА КНИГИ, ДИЗАЙН КНИГИ, ІЛЮСТРАЦІЯ, КНИЖКОВА
ГРАФІКА, МАКЕТ, ШРИФТИ.

У кваліфікаційній роботі виконано розробку ілюстрацій та створено макет книги Лесі Українки «Лісова пісня». Досліджена характеристика книги та ілюстрацій, історія розвитку книжкової графіки та проаналізовано роботи ілюстраторів, верстальників, дизайнерів-графіків, що працювали на подібною темою. Також, досліджені етапи підготовки книги до друку та загальні вимоги до дизайну книги та її макету.

Особлива увага приділялася підбору шрифтів, розмірів та розташуванню тексту, розробці ілюстрацій та їх гармонійному поєднанню з літературним матеріалом.

Результатом роботи є прототип книги, який демонструє можливості сучасного підходу до дизайну класичних літературних творів.

04.08.24 (дата)

(підпис)

(підпис)

ЗМІСТ

С.

ВСТУП		5
1 ОБҐРУНТУВАННЯ ВИХІДНИХ ДАНИХ ДО ПРОЄКТУВАННЯ ОБ'ЄКТА		7
1.1 Характеристика об'єкта проєктування		7
1.2 Етапи розробки та аналіз вимог до проєктованого об'єкта		13
2 РЕТРОСПЕКТИВА ТЕМИ		27
2.1 Історичний огляд проєктованого дизайн-об'єкта подібного напрямку		27
2.2 Огляд робіт художників-графіків і дизайнерів, що працювали над схожою темою		34
3 ТВОРЧА РОЗРОБКА ДИЗАЙНУ ОБ'ЄКТА ПРОЄКТУВАННЯ		42
3.1 Вибір, аналіз та обґрунтування концепції проєктованого дизайн-об'єкта		42
3.2 Розробка варіантів творчих ідей		45
3.3 Обґрунтування обраних дизайн рішень для проєктованого дизайн-об'єкта		51
ВИСНОВКИ		59
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ		61
ДОДАТОК А ДИЗАЙН КНИГИ		63

ДОДАТОК Б РОЗРОБЛЕНІ ІЛЮСТРАЦІЇ	64
ДОДАТОК В ШРИФТОВІ ТА КОЛІРНІ РІШЕННЯ	66
ДОДАТОК Г РОЗВОРОТ ПАЛІТУРКИ ТА ТИТУЛКА	67
ДОДАТОК Д РОЗВОРОТИ ПРОЄКТОВАНОЇ КНИГИ	68
ВСТУП	

Книжкова графіка – складний, але красивий і, безумовно, дуже сучасний вид мистецтва. Її загальна суть полягає в поєднанні архітектурно-композиційного вирішення книжкового ансамблю з власне створенням графічного твору чи ілюстрації до нього у неодмінній взаємодії з літературним твором.

У сучасному світі мистецтво книги визнається як окрема сфера мистецтва, що охоплює процес створення книги як художнього твору і процес поліграфічного виготовлення видання. Основна мета цього мистецтва полягає в передачі читачеві авторського бачення за допомогою графічних та поліграфічних засобів, максимальної розкриття авторської ідеї та змісту книги, знаходженні найбільш точного композиційного та конструктивного зображення особливостей літературного твору, з огляду на цільову та читацьку аудиторію даного видання.

Актуальність теми: Український книжковий ринок зараз стрімко розвивається. Це значною мірою пов'язано з попитом на українські видання. У світлі постійного розвитку мистецтва, споживачі завжди мають бажання отримувати інтелектуально та естетично насичені продукти. На сьогоднішній день в українській книжковій галузі спостерігається збільшення інтересу до видання ілюстрованої художньої літератури. Хоча книжкові полиці в книгарнях не завжди відповідають професійним стандартам, а якість книжок варіюється. Сьогодні з'являються видання розроблені високопрофесійними українськими і не тільки художниками та ілюстраторами, які відслідковують за світові тенденції та експериментують з українським сучасним мистецтвом ілюстрування та книгодрукування [1].

Книги займають важливе місце у світовому мистецтві. Навіть після появи електронних та аудіо книг, друковані книги не зникли, вони продовжують існувати.

Мета дипломної роботи: Розробити дизайн та ілюстрації для книги до твору Лесі Українки «Лісова пісня», щоб видання було б візуально цікавим для сучасної аудиторії, проаналізувавши схожі видання.

Завдання: Створити ілюстрації для даного видання. Розробити дизайн обкладинки, та інших сторінок книги. Створити макет для цієї книги, підібрати вдале шрифтове рішення та визначити доцільність використання інших елементів в цій публікації.

Ілюстрація - це мистецьке зображення, яке супроводжує текст або надає йому додаткове пояснення, виражаючи ідеї, настрої або концепції, які представлені в тексті. Це може бути малюнок, фотографія, гравюра, комп'ютерне зображення чи будь-який інший візуальний елемент, який допомагає читачеві краще зрозуміти або відчувати те, що описано у тексті.

Ілюстрації можуть бути різноманітними за стилем, технікою виконання та призначенням. Вони можуть бути реалістичними або абстрактними, яскравими або темними, деталізованими або спрощеними, залежно від того, який ефект хоче досягти художник. Ілюстрації зустрічаються у різних типах книг, таких як дитячі книги, наукові праці, художня література, підручники та багато інших. Вони можуть виконувати різні функції, від простого прикраси тексту до передачі складних концепцій та ідей.

У сучасному світі ілюстрації також використовуються у веб-дизайні, рекламі, мультимедійних проектах та інших областях, де важливо передати інформацію чи ідею візуально.

1 ОБҐРУНТУВАННЯ ВИХІДНИХ ДАНИХ ДО ПРОЄКТУВАННЯ ОБ'ЄКТА

1.1 Характеристика об'єкта проєктування

Книга – це не лише скарбниця інформації та розваг, але й плід праці великої кількості людей. Створення та розробка книги – це тривалий, важкий та трудомісткий процес, що складається з великої кількості етапів. Починаючи від ідеї, написання тексту, підготовки макету до друку, ілюстрування, і звичайно, до готового продукту, який може відкрити читачеві нові дивовижні світи [2].

У сучасному світі книги забезпечують різноманітні функції, які відображають змінювані потреби суспільства.

Основним джерелом знань та інформації для навчання та самоосвіти є книги. Вони застосовуються як у навчальних закладах, так і в самостійному вивченні та засвоєнні різних предметів і навичок. Також, книги дають можливість людям розуміти себе та світ навколо через різноманітні перспективи та думки авторів. Саморозвиток та особиста зрілість часто залежать від постійного читання та вивчення нового матеріалу. Книги стимулюють рефлексію, критичне мислення та розвиток креативності. Вони спонукають до роздумів, аналізу та самовдосконалення. Надають доступ до глибокого аналізу та досліджень з різних галузей знань, що робить їх невід'ємною частиною джерела інформації для професіоналів та зацікавлених осіб [3].

Книга є багатим джерелом історичної інформації. Вона може допомогти нам відчувати епоху, зануритися в минуле та зрозуміти події та людей того часу через очі автора. Книги є свідченням творчого виразу людського духу. Вони не лише надають розвагу, а й викликають думки, вражають, навчають та надихають. Класичні твори літератури стають культурним каноном та вічними шедеврами [4].

Також, книги грають ключову роль у формуванні та підтримці культурної ідентичності різних груп, спільнот та народів. Вони відображають цінності, традиції, міфи та вірування, а також збагачують мову та надають відчуття приналежності до чогось. Також, вони сприяють поширенню мови та культурних цінностей через переклади та міжнародне співробітництво між письменниками та видавцями [4].

Таким чином, книги не лише зберігають культурний капітал, а й впливають на формування та розвиток суспільства, об'єднуючи людей через спільні ідеї, цінності та досвід. Вони є однією з найбільш важливих складових культурної та літературної спадщини людства.

Так як і для отримання знань, книги слугують засобом для відпочинку та розваг. Хоча зараз створено багато різноманітних альтернативних методів для розваги, книги залишаються популярними. Вони можуть бути приємним способом провести час та втекти від повсюдних проблем. Книги транспортують читачів у різні часи, місця та світи, дозволяючи їм втілитися в різноманітні реалії та пережити пригоди, які вони можуть тільки уявляти [4].

Читання книг може служити засобом релаксації та відволікання від повсюдних проблем і стресів. Воно дозволяє людям зануритися у світ фантазії та відчувати момент відпочинку. Книги іноді викликають у читачів потребу задуматися, а також надихають їх на творчий процес, спонукаючи до розмірковувань та розвитку власних ідей.

Одним із ключових елементів, що сприяє зануренню читача в книгу, є ілюстрації.

Ілюстрація — це художнє зображення, яке супроводжує текстовий матеріал.

Хоча методи створення ілюстрацій змінилися, їхня сутність та вимоги залишилися незмінними. Ілюстрація підтримує та підсилює вплив тексту, значно впливаючи на сприйняття книги. Читач отримує емоції не лише від прочитаного, але й від побаченого. Ілюстрація є частиною розказаної історії, так само як обкладинка є частиною книги [5].

Ілюстрації до книг виконують декілька важливих функцій:

Візуалізація сюжету: Ілюстрації допомагають читачам краще уявити персонажів, місця та події, описані в книзі. Вони можуть зробити текст більш зрозумілим і доступним, особливо для дітей та людей з обмеженою уявою [6].

Емоційний вплив: Малюнки можуть підсилювати емоційний вплив тексту, створюючи певний настрій і атмосферу. Вони можуть викликати почуття радості, суму, напруженості або страху, допомагаючи читачам глибше переживати події [6].

Пояснювальна функція: Ілюстрації можуть пояснювати складні ідеї або концепції, які важко описати словами. Вони особливо корисні в наукових та навчальних книгах, де візуальні схеми та діаграми допомагають краще зрозуміти матеріал [6].

Залучення уваги: Яскраві та привабливі ілюстрації можуть зацікавити потенційного читача, привертаючи його увагу до книги. Вони роблять видання візуально привабливим і можуть сприяти його популярності.

Підтримка інтересу: Для дітей ілюстрації є важливим елементом, що підтримує їх інтерес до читання. Вони допомагають маленьким читачам утримувати увагу та зберігати інтерес до сюжету.

Ілюстрації поділяються на кілька видів залежно від мети, стилю та техніки виконання.

Наукові ілюстрації (рисунок 1.1):

- Використовуються в наукових статтях, підручниках і дослідницьких матеріалах.
- Мають на меті точно відображати об'єкти або процеси.
- Приклади: анатомічні малюнки, ботанічні ілюстрації.

Рисунок 1.1 – Приклад наукової ілюстрації (ботанічна)
Технічні ілюстрації (рисунок 1.2):

- Використовуються в технічних мануалах, інструкціях з експлуатації та технічній документації.
- Включають детальні схеми, діаграми та креслення.
- Приклади: схеми збірки, інженерні креслення.

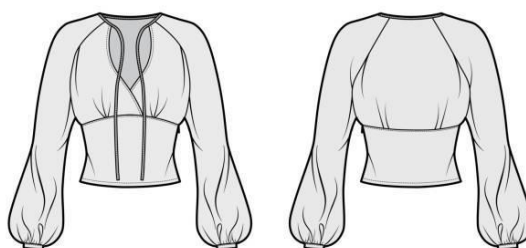

Рисунок 1.2 – Приклад технічної ілюстрації

Медичні ілюстрації (рисунок 1.3):

- Використовуються в медичних підручниках, журналах і наукових дослідженнях.
- Детально відображають анатомію, медичні процедури та патології.
- Приклади: зображення хірургічних операцій, анатомічні атласи.

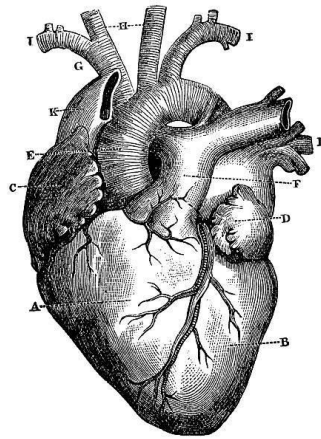

Рисунок 1.3 – Приклад медичної ілюстрації
Художні ілюстрації (рисунок 1.4):

- Використовуються в книгах, журналах, плакатах і мультимедіа.
- Включають художні твори, які можуть бути стилізованими або реалістичними.
- Приклади: ілюстрації до дитячих книг, обкладинки журналів.

Рисунок 1.4 – Приклад художньої ілюстрації

Рекламні ілюстрації (рисунок 1.5):

- Використовуються в маркетингових матеріалах, рекламах та брошурах.
- Створюються для привернення уваги та просування продуктів чи послуг.
- Приклади: постери, банери, флаєри.

Рисунок 1.5 – Приклад рекламної ілюстрації

Ілюстрації до коміксів (рисунок 1.6):

- Використовуються у коміксах, графічних новелах і манзі.
- Мають характерний стиль і часто включають текстові елементи.
- Приклади: супергеройські комікси, webtoon.

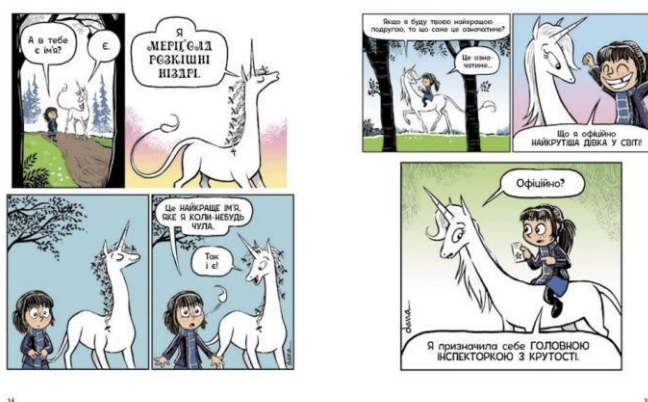

Рисунок 1.6 – Приклад коміксної ілюстрації

Ілюстрації до комп'ютерних ігор (рисунок 1.7):

- Використовуються в ігровій індустрії для створення персонажів, локацій і концепт-арту.
- Приклади: концепт-арт персонажів, ігрові інтерфейси.

Рисунок 1.7 – Приклад ілюстрації до комп'ютерних ігор

Мультимедійні ілюстрації (рисунок 1.8):

- Використовуються в анімації, кіно і телебаченні.
- Включаються в анімовані фільми, серіали, рекламні ролики.
- Приклади: анімаційні персонажі, сцени з мультфільмів.

Рисунок 1.8 – Приклад мультимедійної ілюстрації

Кожен з цих видів ілюстрацій має свої особливості і вимагає специфічних навичок та інструментів для створення.

1.2 Етапи розробки та аналіз вимог до проєктованого об'єкта

Сучасні поліграфічні технології включають у себе основні кроки в процесі створення видання: підготовка до друку, сам друк, обробка після друку та розповсюдження.

Етапи підготовки книги до друку:

1. Концепції і планування книги

Розробка концепції і планування книги є ключовим етапом у процесі створення будь-якого видання [7]. Допомогти в процесі розробки дизайну книги може :

- **Визначення цілей і аудиторії:** Розуміння того, кому призначена книга і які цілі поставлені для створення, допоможе визначити концепцію та вміст книги.
- **Створення загальної концепції:** Перед тим як почати писати або розробляти дизайн, важливо сформулювати загальну концепцію книги. Це може включати визначення основної теми, повідомлення або ідеї, яку ви хочете передати.
- **Структурування вмісту:** Розподіл книги на розділи, підрозділи та глави. Визначення порядку, в якому вони будуть розташовані, і створення загального плану для кожної частини.
- **Розробка змісту:** На цьому етапі можна почати писати або створювати матеріали для книги відповідно до змісту. Це може бути текст, ілюстрації, фотографії, діаграми тощо.
- **Визначення стилю та тону:** Вибір стилю письма або графічного дизайну, а також тону, який планується передати, буде впливати на сприйняття книги аудиторією.
- **Перевірка і редагування:** Після створення першого набору матеріалів, важливо провести перевірку на наявність помилок та провести редагування, щоб забезпечити якість вмісту.

- Оцінка та зворотний зв'язок: Перед тим, як завершити книгу, корисно отримати зворотній зв'язок від бета-читачів або професіоналів, щоб впевнитися, що було досягнуто усіх цілей.

2. Коректура та редактура

Це один із ключових етапів підготовки до друку. Він передбачає перевірку правильності написання слів, словосполучень і речень, а також їх логічної послідовності.

Коректура – це процес перевірки тексту на наявність помилок у правописі, пунктуації, граматиці та стилі, а також його вдосконалення та виправлення. У результаті коректури текст стає більш чітким, зрозумілим та грамотним. Цей процес особливо важливий перед публікацією книги, статті, рекламного матеріалу або іншого типу тексту, щоб забезпечити його високу якість та професіоналізм. Цей етап переважно виконує автор або редактор [7].

Редактура книги – це більш широкий процес, ніж коректура. Вона включає в себе не лише виправлення помилок у правописі, пунктуації та граматиці, але й оцінку загальної структури, логіки та стилю тексту. Під час редактури можуть вноситися зміни у композицію книги, виправлятися неточності, перероблюватися або видалятися деякі частини тексту для досягнення кращого звучання та зрозуміння для читачів. Редактура допомагає зробити книгу більш привабливою та професійною перед тим, як вона буде опублікована [7].

Важливо зазначити що коректуру та редактуру слід проводити послідовно, щоб мінімізувати кількість помилок у фінальному тексті книги.

3. Дизайн книги, створення макету

Створення макету книги – це важливий етап в процесі її дизайну, який включає в себе розміщення тексту, зображень, заголовків та інших елементів на сторінках книги з метою створення привабливого та зручного для читання вигляду. Гармонійний та помітний дизайн книги над важливий, тому що він привертає увагу читачів і може допомогти передати увесь стиль і настрої видання, книги.

Для створення макету підходять такі комп'ютерні програми, як: Adobe InDesign, QuarkXPress або Scribus та інші. Ці програми надають широкі можливості для керування текстом, зображеннями та структурою сторінок.

Дизайн книги має відповідати її змісту, доповнюючи та підкреслюючи його за допомогою художнього оформлення, яке створює дизайнер.

До дизайну книги входять ілюстрації. Ілюстратор книги має відповідальне завдання художньо-декоративний вигляд книги. Створення книжкової графіки – це складний процес, зрозуміти який найкраще можна через аналіз прикладів оформлення та ілюстрування художньої літератури. Художник обирає автора і твір, які найбільш співзвучні йому за духом, задумом, характером творчості та стилем, що дозволяє йому найкраще виразити свої ідеї, переконання та продемонструвати майстерність. Авторів і художників має об'єднувати цілісність їхніх творчих пошуків [8]. Вивчення літературного твору – це початок авторського процесу творення книги. Далі йде складний процес передачі, в якому літературний твір творчо відтворюється засобами образотворчого мистецтва. Після глибокого вивчення світогляду та намірів автора, художник (ілюстратор) повинен оцінити твір з точки зору його сучасників (особливо складне завдання при роботі над творами минулого) і висловити власне ставлення до авторського творіння за допомогою наявних у його розпорядженні засобів [9].

У процесі роботи автор ретельно аналізує епоху, художні стилі, типи людей, навколишнє середовище, одяг, прикраси, шрифти тощо. Письменник повинен поринути у світ і стиль літературного твору і відобразити його у своїй роботі. Поверхневе копіювання зовнішніх характеристик і художніх прийомів епохи не передає глибини змісту і зводиться до стилізації [10]. Справді творче ставлення дозволяє глибше зрозуміти творчість художника, тонше відчувати підтекст твору, приховані інстинкти, стилістичні особливості. Визначивши моменти, які необхідно підкреслити у своєму творі, автори думають над тим, як їх реалізувати, знаходять цілісну структуру книги і малюють ескізи, Часто в ілюстрації та дизайні автор відображає моменти, які не до кінця реалізовані в літературному тексті. Додавання

художником нових мотивів не суперечить змісту книги і не послаблює її ідеї, а лише доповнює і збагачує їх. Вигадка і фантазія художника доречні доти, доки вони гармоніюють зі стилем автора.

Також, частинами дизайну книги є обкладинка та текст.

4. Верстка

Верстка книги до друку – це етап, на якому текст та ілюстрації розташовуються в макеті, придатному для друку. Він включає набір тексту, додавання ілюстрацій, створення змісту та встановлення номерів сторінок. Макет повинен відповідати дизайну книги і вимогам друкарні, на якій вона буде надрукована, щоб забезпечити найкращу якість друку і уникнути помилок або проблем під час процесу [7]. Актуальність верстки книги визначається кількома чинниками:

- Привабливість та зручність для читача: Якщо книга не має привабливого та зручного дизайну сторінок, це може відлякати потенційних читачів. Правильна верстка допомагає забезпечити зручність читання та привабливий зовнішній вигляд.
- Комплексність змісту: Книги можуть містити різноманітний контент, такий як текст, таблиці, діаграми, фотографії, схеми тощо. Ефективна верстка дозволяє гармонійно поєднувати ці різні елементи для кращого сприйняття інформації читачем.
- Адаптація до різних форматів: З популярністю електронних книг і публікацій в Інтернеті, верстка книги стає важливою для адаптації контенту до різних екранів та пристроїв. Гнучкий макет дозволяє зручно відображати книгу на різних пристроях.
- Технічні можливості: Завдяки розвитку технологій верстка стає більш доступною та швидшою. Сучасне програмне забезпечення дозволяє автоматизувати багато процесів верстки, що зменшує час та зусилля, необхідні для підготовки книги до друку або публікації.

5. Додрукарська підготовка

Додрукарська підготовка – це важливий процес, під час якого перевіряються помилки, коригуються дизайн і макети, а також готуються файли до друку. Тут також визначається тип паперу та палітурки. Також необхідно переконатися, що макет відповідає стандартам друку .

Найчастіше макет книги зберігається у форматі PDF (Portable Document Format). У цьому форматі всі елементи документа (текст, зображення, ілюстрації, шрифти, макет сторінки тощо) зберігаються без змін. Таким чином, створюється точна копія документа, яку можна без проблем відкрити на будь-якому пристрої з програмою для читання PDF [11].

Також макет книги можна зберігати у форматах: Adobe InDesign (INDD), Microsoft Word (DOCX), EPS (Encapsulated PostScript), IDML (InDesign Markup Language). Кожен з цих форматів має свої переваги і використовується залежно від потреб автора та видавництва [12].

6. Друк книги

Це завершальний етап процесу виготовлення книги, коли готовий макет книги фізично друкується. На цьому етапі потрібно вибрати, яким способом надрукувати книгу [12].

Офсетний друк – найпоширеніший спосіб друку книги, який забезпечує високу якість зображень і тексту. Офсетний друк виконується на спеціальному обладнанні і вимагає створення друкарської форми для кожного кольору. Офсетний друк зазвичай використовується для великих тиражів. Початковий макет кожної сторінки книги конвертується в негативні зображення, які називаються платівками. Кожна платівка відповідає окремому кольору друку (зазвичай це краски СМҮК – ціан, маджента, жовтий та чорний). Платівки розміщуються на друкарських машинах, які передають зображення на гумовий вал (бланкет), а потім на поверхню паперу (рисунок 1.9). Цей процес називається трансфером [11].

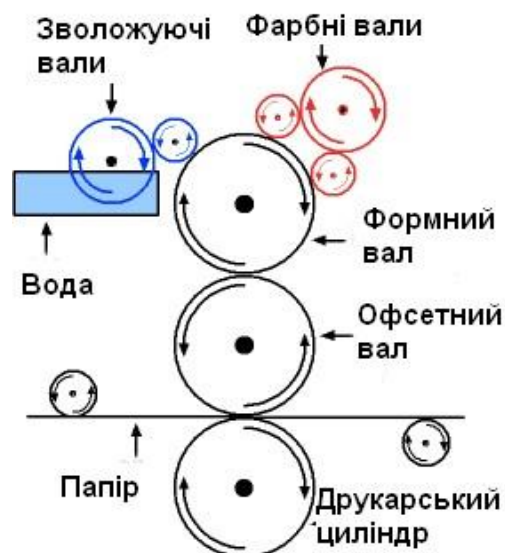

Рисунок 1.9 – Принцип офсетного друку

У процесі офсетного друку кожна сторінка друкується одноколірно на кожній платівці, після чого кожна сторінка повторно проходить крізь друкарську машину, щоб нанести всі необхідні кольори.

Після друку кожна сторінка проходить через сушильні пристрої для фіксації кольорів та висушується, також сторінки книги обрізаються та збираються у правильному порядку, щоб сформувати книжковий блок.

Цифровий друк книги – це метод друку, при якому кожна сторінка книги напряму передається на цифровий друкарський пристрій без використання платівок (рисунок 1.10). Цифровий друк ідеально підходить для друку невеликих тиражів книг, оскільки не вимагає налаштування друкарських платівок. Це особливо корисно для самостійних авторів або невеликих видавництв, які випускають обмежену кількість копій. Цей друк дозволяє друкувати книги швидко і ефективно. Немає потреби у складній підготовці платівок, тому книги можуть бути готові до друку набагато швидше, ніж у випадку офсетного друку. Також, завдяки цифровому друку кожна книга може бути індивідуалізованою, зокрема, можна додавати персоналізовані відомості на кожную книгу, такі як ім'я читача чи унікальний номер [13].

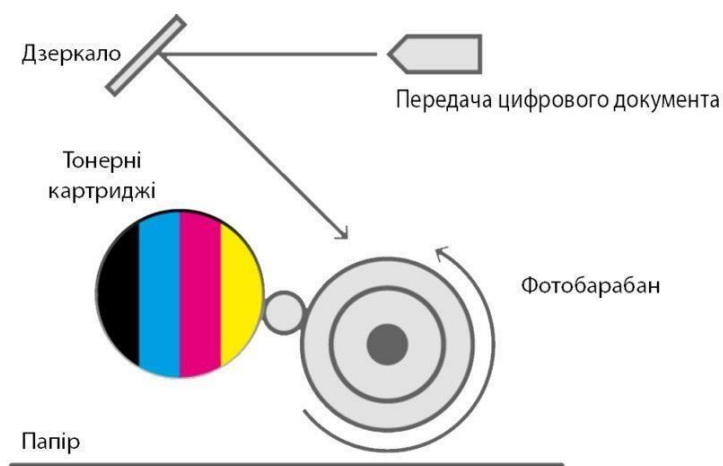

Рисунок 1.10 – Принцип цифрового друку

Сучасні цифрові друкарські пристрої забезпечують високу якість друку з високою роздільною здатністю та точністю кольорів. Це дозволяє отримати професійні книги з гарними зображеннями та текстом. Цифровий друк дозволяє легко внести зміни в книгу, навіть під час друку. Це може бути корисно для авторів або видавництв, які хочуть внести правки або оновлення у вже надруковані копії.

Типографічний друк або високий – це метод друку, який використовує металеві кліше або форми для нанесення зображення або тексту на папір чи інші матеріали. Основна ідея полягає в тому, що виштамповані металеві форми мають підняті образи або літери, які покриваються фарбою, після чого ця фарба передається на папір під високим тиском (рисунок 1.11). Типографічний друк відіграє важливу роль у виробництві друкарських продуктів, і він є популярним методом для виготовлення великих обсягів друку, особливо там, де вимагається висока якість та точність [14].

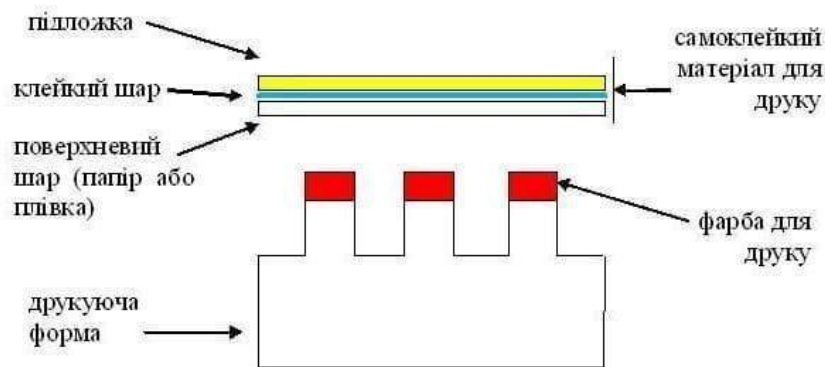

Рисунок 1.11 – Високий друк

Як і в будь-якій сфері дизайну, при створенні дизайну книг слід спиратися на класичні закони композиції: цільність і єдність, рівновагу, супідрядність. Композиція є зв'язком різних частин в єдиній цілі відповідно до певної ідеї.

Кожен автор, дизайнер, верстальник в праві робити книгу так, як він хоче, або як скаже замовник, але є і загальні стандарти структури книги. Деякі із них це: обкладинка (основа дизайну книги, так як беручи книгу в руки споживач бачить першим саме обкладинку), форзац (з'єднання сторінок із обкладинкою, не є обов'язковим для книг із м'якою обкладинкою), титульний лист (перша сторінка книги, яка містить основну інформацію про видання, він виконує не лише інформацію, але й естетичну функцію, часто створюючи перше враження про книгу), анотація (короткий опис змісту книги, її мети та основних тем, часто розміщена на звороті титульного листа або на задній обкладинці), зміст (перелік розділів і підрозділів книги з відповідними сторінками), вступ (вступні слова від автора або редактора, де пояснюється контекст, мета написання книги, методи дослідження або особливості видання), шмуцтитул (проміжна титульна сторінка, яка використовується для розділення великих розділів або частин книги), основний текст, ілюстрації, таблиці, графіки, задня сторінка або колофон (інформація про друкарню, тираж, дату друку та інші технічні деталі видання).

Вимоги до дизайну книги можуть варіюватися в залежності від типу видання, жанру, цільової аудиторії та багатьох інших факторів, котрі потрібно дізнатися

перед друком. Однак, є деякі загальні аспекти, які можна врахувати при розробці дизайну книги, це:

1) Обкладинка книги: Обкладинка книги – це візитівка видання, і до її дизайну слід поставитися з особливою увагою. Добре продумана обкладинка може допомогти привернути увагу до вашої книги та збільшити продажі. Вона повинна бути привабливою та відображати зміст книги або викликати інтерес читача. Вона може містити заголовок, автора, ілюстрації, а також відомості про видавництво і логотип та інші елементи [15].

Дизайн обкладинки відіграє важливу роль у приверненні уваги читача та формування загальної естетики видання [15]. На цьому етапі підготовки видання слід враховувати творчий підхід, а також технічні вимоги. Краще дизайн обкладинки розробляти у кінці, щоб він відповідав вмісту книги.

Щоб створити якісний дизайн обкладинки слід:

- Визначити цільову аудиторію та тему книги, що допоможе обрати відповідний стиль і колірну гаму для обкладинки.
- Обрати, або створити зображення що будуть на обкладинці. Важливо переконатись, що зображення мають достатню роздільну здатність для друку.
- Вибрати шрифт для заголовка, імені автора та іншої інформації на обкладинці, який має бути легко читаним і відповідати загальній естетиці видання.
- Перевірити дизайн обкладинки в різних розмірах. Вона повинна добре виглядати як у маленькому форматі на сторінці інтернет-магазину, так і у великому на полиці книгарні.

2) Внутрішній дизайн: Розміщення тексту, заголовків, підзаголовків та ілюстрацій всередині книги повинно бути логічним та привабливим.

Правильне розміщення тексту в книзі має велике значення для зручності читання та естетичного вигляду видання. Деякі загальні вимоги та рекомендації щодо розміщення тексту в книзі:

- **Вирівнювання тексту:** Текст краще виглядає, коли він вирівнюється по обидві сторони (вирівнювання "по ширині") або зліва (вирівнювання «по лівому краю»). Вирівнювання "по центру" або "по правому краю" може використовуватися для особливих акцентів, але не рекомендується для основного тексту.
- **Інтервали:** Встановити належні інтервали між рядками, абзацами та міжсловними проміжками для поліпшення читабельності. Зазвичай використовуються один або один із половини міжрядкові інтервали.
- **Відступи та поля:** Забезпечити належні відступи та поля на сторінці для створення візуальної привабливості та зручності читання. Зазвичай використовуються відступи по 1-1,5 дюйма з усіх сторін сторінки.
- **Заголовки, абзаци:** Використовувати чіткі та виділені заголовки для кожного розділу, розділіть текст на абзаци для полегшення сприйняття.
- **Нумерація сторінок:** Додати нумерацію сторінок для полегшення навігації читача.
- **Обробка слів та ліній:** Потрібно уникати перенесення слів та фраз на нові рядки, якщо це можливо. Це допомагає уникнути розділення слів та забезпечити рівномірну довжину рядків.
- **Графіка та ілюстрації:** Вирівнювання графічних елементів та ілюстрацій з текстом для покращення легкості сприйняття та візуальної привабливості.

Вимоги до ілюстрацій відрізняються в залежності від типу, жанру книги. Але є загальні вимоги до усіх ілюстрацій. Ось декілька з них:

- **Ілюстрації повинні бути високої якості, чіткі та деталізовані.** Це особливо важливо для книг для дітей або художніх книг, де візуальний елемент грає велику роль.

- Ілюстрації повинні відображати зміст книги та доповнювати текст. Вони можуть ілюструвати ключові моменти сюжету, персонажів або відображати концептуальні ідеї книги.
- Стиль ілюстрацій повинен відповідати стилістиці книги та її жанру. Наприклад, дитячі книги можуть вимагати яскравих та енергійних ілюстрацій, тоді як серйозні наукові або академічні тексти можуть вимагати більш стриманих та професійних ілюстрацій.
- Ілюстрації повинні відповідати формату та розміру книги. Вони повинні бути розміщені відповідно до макету книги, і розміром, щоб було зручно переглядати їх разом з текстом.
- Кількість ілюстрацій може варіюватися залежно від типу книги. Деякі книги можуть вимагати багато ілюстрацій на кожній сторінці, тоді як інші можуть бути змішаними з текстом.

3) Тип шрифту: Потрібно обрати шрифт, який підходить для жанру та атмосфери книги та забезпечує зручне читання.

Читабельність шрифту – це його здатність бути легко розпізнаваним та зрозумілим для читача при читанні. Фактори, які впливають на читабельність шрифту:

- Форма літер: Літери повинні мати чітку та зрозумілу форму, щоб їх було легко розпізнати.
- Міжлітерний та міжсловний інтервал: Відстань між літерами та словами повинна бути достатньою, щоб уникнути злиття літер та забезпечити зручне читання.
- Розмір шрифту: Шрифт повинен бути достатньо великим, щоб легко читати текст навіть при тривалому читанні. Рекомендований розмір зазвичай становить від 10 до 12 пунктів.

- Співвідношення між вагами: Переконалися, що різні ваги (наприклад, звичайний, жирний, курсив) гармонійно поєднуються та не викликають затруднень у розпізнаванні тексту.
- Структура шрифту: Шрифт повинен мати чітку структуру без зайвих деталей, які можуть заважати читанню.

При виборі розміру шрифту для книжкового друку слід враховувати багато факторів, зокрема тип і розмір паперу, шрифт, кількість тексту на сторінці, вік читача. Для книжок зазвичай використовують шрифти розміром від 10 до 12 пунктів. 10 пунктів зазвичай використовують для книг в великому обсягом тексту, таких як загальнонаукові книги, підручники та енциклопедії; 11-12 пунктів зазвичай використовують для романів; і 12 і більше пунктів зазвичай використовують для дитячих книг [16].

Також важливо поєднувати розмір шрифту з між рядковим інтервалом, щоб забезпечити легке та комфортне читання. Міжрядковий інтервал має бути на 1-2 пункти більший за розмір шрифту. Наприклад, якщо розмір шрифту 12 пунктів, то інтервал має бути 13-14 пунктів. Це правило стосується основного тексту, а не заголовків. Якщо розмір заголовків збільшується то міжрядковий інтервал має бути меншим [16].

4) Розмір книги та макет сторінок: Визначити розмір книги та макет сторінок, які відповідають змісту та стильовим вимогам книги.

Стандартні розміри книги є такі: «квадратний» (21,6 x 21,6 см), «трохи менше літнього листа» (15,2 x 22,9 см), «літній лист» (21,6 x 27,9 см), «почтовий аркуш» (10,8 x 17,1 см) тощо. Вибір залежить від жанру книги, цільової аудиторії та інших факторів [17].

Також, якщо важливо, щоб книга була зручною для перенесення, розмір може бути обмеженим. Менші книги можуть бути більш зручними для читання в дорозі або в громадському транспорті.

Розмір книги також може визначатися типом паперу, який використовується для друку. Вибір паперу для друку книг є промисловим аспектом у видавництві,

запобігає його проблемі на зовнішній вигляд, тривалість збереження книги та зручність читання. Деякі книги можуть мати стандартний папір для друку, тоді як інші можуть вимагати спеціальний папір для кольорового друку або фотокниг [17].

Є такі основні типи паперу:

1. Офсетний папір :

- Щільність : зазвичай 60-120 г/м².
- Характеристики : Матова поверхня, білий або кремовий колір. Легкий, міцний, підходить для друку тексту.
- Використання : Чорно-білі книги, підручники, довідники.

2. Крейдований папір :

- Щільність : 90-450 г/м².
- Характеристики : Гладка, глянцева або матова поверхня. Висока якість друку, особливо кольорових зображень.
- Використання : Ілюстровані книги, журнали, рекламні матеріали.

3. Бібліотечний папір :

- Щільність : 30-50 г/м².
- Характеристики : Дуже тонкий, але міцний. Використовується для видання з великою кількістю сторінок, таких як енциклопедії.
- Використання : Енциклопедії, багатотомні видання.

Крім розміру сторінок, важливо також враховувати формат книги. Чи буде це м'яка обкладинка (пейпербек) або тверда (хардкавер)? Це також впливає на загальний розмір та вигляд книги.

М'яка обкладинка до книги традиційно використовується для видань різноманітних типів, оскільки вона є економічно вигідною та зручною. Вона використовується майже у будь-якому типі видань таких як, художня література (романи та новели, збірки оповідань та поезії), нехудожня література (біографії, мемуари, есеї, науково-популярні книги), підручники та навчальні посібники (шкільні та університетські підручники, самовчителі та довідники), довідкова

література (довідники, словники, енциклопедії), кулінарні книги, ділова та саморозвиткова література (книги з бізнесу, саморозвитку, психології), комікси та графічні новели, журнали та короткі видання [18].

Тверда обкладинка, також використовується в усіх наведених вище типах видань, але головна відмінність між твердою та м'якою обкладинками, це те що тверда довговічніша та має більш презентабельний вигляд [18].

2 РЕТРОСПЕКТИВА ТЕМИ

2.1 Історичний огляд проєктованого дизайн-об'єкта подібного напрямку

Історія дизайну книги – це довга подорож, яка починається від найдавніших рукописів, створення письма та завершується сучасними експериментами з оформленням.

Розвиток письма є основним етапом у створенні книги. Спочатку це були примітивні символи, що представляли предмети та ідеї, але з часом розвинулися в алфавітні системи, які забезпечували засоби для створення текстів. Дизайн перших рукописів в основному складався з малюнків, піктограм та ілюстрацій. Письмо безпосередньо пов'язане із книгою та її дизайном. Також, письмо поклало початок розвитку мови та комунікації, ще стало передумовою для створення писемних текстів, серед яких згодом з'явилися й книги [19].

Перед появою письма, знання передавалися усно, що робило їх вразливими до втрати або спотворення під час передачі з покоління в покоління. Поява систематизованого писемного мовлення виокремилася від цієї усної традиції і створила засіб фіксації і передачі знань, що залишався стійким у часі.

Поява письма в історії людства була першим великим кроком у збереженні та передачі знань, і вона має величезний вплив на становлення книги як основного засобу комунікації та зберігання інформації. Початки письма сягають до давніх часів, коли люди використовували примітивні символи, щоб відображати предмети та ідеї. Перші письмові системи виникли у різних культурах незалежно одна від одної. Найбільш відомими є давні єгипетське письмо (ієрогліфи), месопотамське клинопис та китайські ієрогліфи (рисунок 2.1)[2].

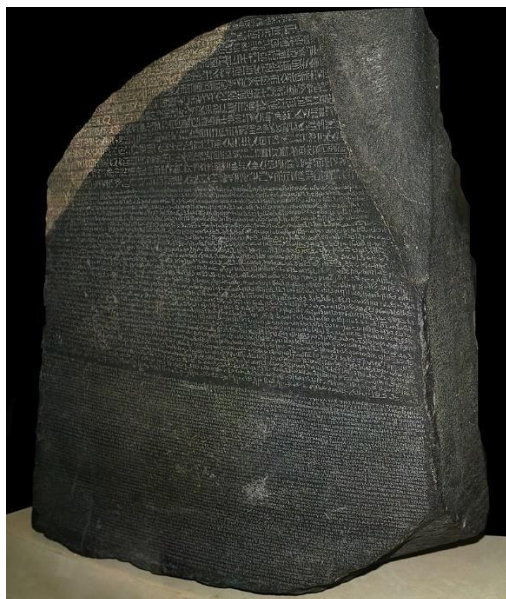

Рисунок 2.1 – Розетський камінь з вибитим на ньому письмі

З часом письмові системи ставали більш складними і розвиненими. У деяких культурах, таких як давньогрецька та давньоримська, букви замінили ієрогліфи, що спростило процес письма. Це сприяло появі більш широкого використання письма в повсякденному житті, включаючи створення текстів для книг.

Розвиток письма та писемної культури був важливим кроком у становленні книги як форми мистецтва та засобу зберігання знань. Перші писемні тексти, які стали основою для книг, були використані для передачі різноманітних інформацій, від міфів та легенд до наукових та філософських праць. Таким чином, поява письма була ключовим моментом у історії розвитку книги, яка пізніше стала важливою складовою культурного надбання людства[19].

З розвитком письма розвивався також його наочний супровід, тобто ілюстрації, мініатюри та інше. Ілюстрації та орнаментика були важливою складовою книг у доісторичних часах. Їх використовували для прикраси тексту, підкреслення важливих моментів та створення атмосфери магії та релігійності.

Слово ілюстрація походить від латинського «*illustratio*»- освітлення, наочне зображення. «Наочне зображення» прочитаного допомагає читачеві отримувати насолоду від книги. Воно доповнює або супроводить який-небудь текст. Люди догадалися про це дуже давно [20].

Ілюстрація була відома у стародавньому світі (Єгипті, Греції та Римі) як малюнки в манускриптах, а в Середньовіччі - як мініатюри (невеликі за розміром витвори мистецтва, виконані в делікатній техніці). Книжкові мініатюри в різних країнах та епохах малювали по-різному: гуашшю, аквареллю, клейовими фарбами, масляними, тушшю і пером та інші.

У Середньовіччі книги залишались переважно рукописними, але вони стали більш витонченими та розкішними завдяки ілюмінації. Ілюмінація — це ручне розписування літер, ілюстрацій та орнаментів, які виконували монахи або спеціалізовані рукодільники (рисунок 2.2). Ілюміновані рукописи вражали багатством деталей, вишуканістю орнаментів та барвистістю [21].

Рисунок 2.2 – Середньовічна книга та ілюмінація у ній

Варто зазначити, що більшість рукописів в Середньовіччі створювалися в монастирях, де монахи присвячували довгі години рукописної праці. Книги містили релігійні тексти, філософські трактати, але також і матеріали з історії, науки та літератури.

Характерною рисою книг того часу були багат шарові різьблені обкладинки, виконані з дерева або металу, а також орнаменти з золота та срібла. Ці розкішні оформлення служили не лише для захисту книги, а й для підкреслення її важливості та цінності.

Книги в Середньовіччі були об'єктами розкоші та престижу. Вони були дорогоцінними скарбами, які були доступні лише обмеженому колу людей, переважно духовенству та аристократії. Книги відігравали ключову роль у передачі знань, культурних цінностей та релігійних учень.

У Середньовіччі почали розвиватися нові шрифти, які зараз є характерними для цього періоду історії. Кілька з них:

- Готичний шрифт (текстура): Він є одним з найвідоміших та найвикористовуваних шрифтів у Середньовіччі, також відомий як текстиль. Цей шрифт характеризувався великими витягнутими літерами з вигнутими та витонченими засічками. Готичний шрифт був популярний в середньовічній книжковій графіці, оскільки він створював враження елегантності та розкоші.
- Ротундний шрифт: Ще одним поширеним типом шрифту у Середньовіччі був ротундний шрифт. Цей шрифт відрізнявся округлими та м'якими формами літер, що надавало тексту м'якості та привабливості. Ротундний шрифт був часто використовуваний у рукописних книгах, особливо для написання поезії та романтичних текстів.
- Унціальний шрифт: Унціальний шрифт також був поширеним в Середньовіччі. Він характеризувався більш прямими та рівними формами літер, що надавало тексту більшої чіткості та стабільності. Унціальний шрифт був часто використовуваний для написання релігійних та церковних текстів.

Найбільш ранні пам'ятки писемності на теренах України датуються VI-X століттям. Це глиняні дошки, які були використані для написання текстильних рукописів на давньоруській (давньоукраїнській) мові.

Масова поява книжкової графіки на території України почалася з появою перших рукописних книг після християнізації Русі. Їх малювали на рукописах, які

часто переписували релігійними мініатюрами із зображеннями святих, євангелістів та королівських осіб [22].

Уже в XI столітті на Русі створювалися високомистецькі мініатюри «Остромирово євангеліє» (1056-1057) (рисунок 2.3), «Ізборник Святослава» (1073) (рисунок 2.4) із зображенням князівської родини [23].

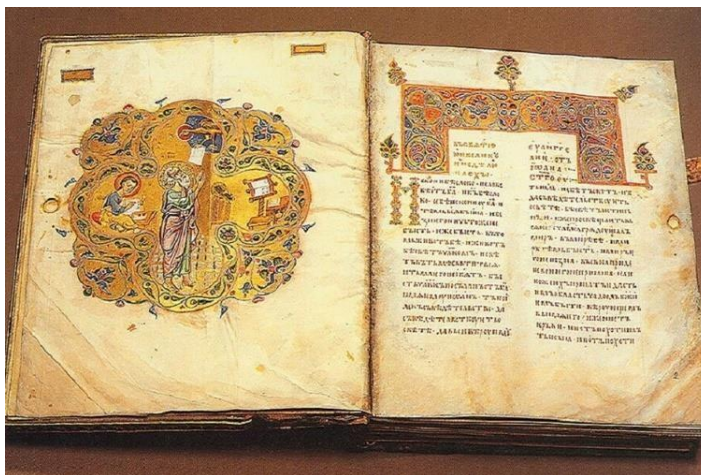

Рисунок 2.3 – Фрагмент книги «Остромирово євангеліє»

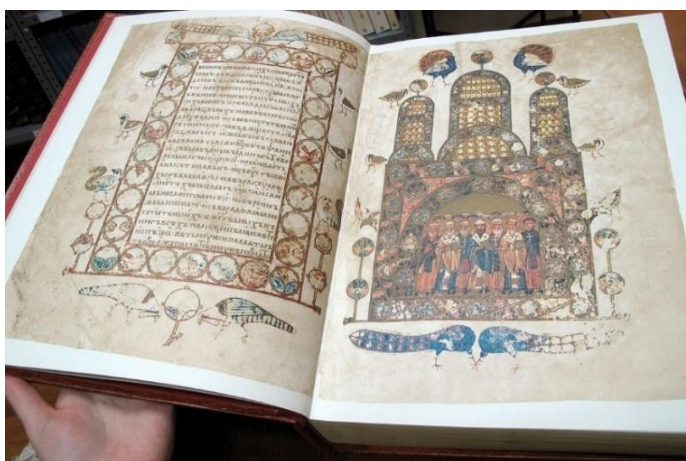

Рисунок 2.4 – Фрагмент книги «Ізборник Святослава»

Винахід друкарського верстата в Європі датується кінцем 14-го – початком 15-го століть. Друк здійснювався шляхом притискання паперу до дошки, на якій були вигравірувані літери та ілюстрації. Малюнки були чорними, як і літери [1924].

З появою друкарського верстата стало можливим масове виготовлення книг за допомогою металевих літер. Це призвело до стандартизації шрифтів і виникнення різноманітних типових наборів шрифтів, які стали широко використовуватися у книжковому дизайні. Друкарський верстат дозволив ефективно виготовляти ілюстрації та гравюри, що відкрило нові можливості для дизайну книг. Ілюстрації стали невід'ємною частиною книг, що доповнювали текст та надавали йому додаткового сенсу та емоційної виразності. Також, з появою друкарського верстата обкладинки книг стали більш різноманітними та привабливими. Замість традиційних шкіряних обкладинок стали використовуватися картон та папір, а також ілюстрації та гравюри для оформлення обкладинок [24].

Поява друкарського верстата стимулювала креативність та експерименти в області книжкового дизайну. Видавці та дизайнери почали використовувати нові техніки, матеріали та стилістику для створення оригінальних та привабливих книжок.

У 1574 році у Львові з'явилася перша українська друквана книга, яка була названа «Апостол» (рисунок 2.5).

Рисунок 2.5 – Фрагмент книги «Апостол»

В середині 19 століття із широким розповсюдженням книжок та появою великої кількості письменників, художники відігравали більшу роль, ніж будь-коли раніше, а їхня творчість ставала все глибшою і глибшою. Ілюстрація залежить не від вільного вибору художника, а від літературного твору. Її мета – «освітлювати» і «робити наочним» те, про що розповідається в книзі: події, дії та загальну ідею, що надихнула автора на створення книги. Літературні твори надихали й надалі продовжуватимуть надихати художників.

Вже в сучасності, з появою цифрових технологій і електронних книг, книжкова графіка зазнала революції. Вона стала більш інтерактивною, адаптивною та доступною.

Зараз, книжковий дизайн переживає чимало інновацій та тенденцій, що відображають зміни в технологіях, суспільстві та споживчих вподобаннях. Ось кілька ключових аспектів сучасного книжкового дизайну:

- Електронні книги та цифрові технології: З поширенням електронних книг та розвитком цифрових технологій дизайнери отримали нові можливості для створення інтерактивних та мультимедійних книг. Це включає в себе анімацію, звукові ефекти, відео та інші елементи, які розширюють можливості дизайну.
- Мінімалізм та простота: В сучасному книжковому дизайні спостерігається тенденція до мінімалізму та простоти. Дизайнери часто віддають перевагу чистим лініям, простим шрифтам та мінімальному використанню декоративних елементів.
- Типографські експерименти: Сучасні дизайнери книг активно використовують типографські експерименти, такі як нестандартні шрифти, неочікуване розміщення тексту та використання нестандартних кольорів, щоб створити унікальний та ефективний дизайн.

- Інтерактивність та участь читача: Деякі сучасні книги включають елементи інтерактивності та участі читача, такі як головоломки, завдання, можливості вибору шляху розвитку сюжету тощо.
- Увага до екології та сталого дизайну: Зростає увага до екологічних аспектів книжкового дизайну, зокрема використання екологічно чистих матеріалів, мінімізація відходів та збереження ресурсів.
- Персоналізація та індивідуалізація: Сучасні видавництва та дизайнери намагаються створити книги, які відповідають індивідуальним потребам та інтересам читачів. Це може включати персоналізовані обкладинки, зміст або навіть можливість вибору альтернативних закінчень для сюжету.

У сучасному книжковому дизайні спостерігається багато різноманітних тенденцій та напрямків, які відображають багатогранність сучасної культури та технологій. Дизайнери продовжують експериментувати з новими ідеями та підходами, створюючи книги, які вражають своєю оригінальністю та красою [25].

2.2 Огляд робіт художників-графіків і дизайнерів, що працювали над схожою темою

Досягнення українських і не тільки художників-графіків, які працювали над створенням візуальної частини та супроводу драми-феєрії Лесі Українки «Лісова пісня», потрібно оглядати та аналізувати з урахуванням і іноземних діячів, які працювали над різноманітними творами, аналізуючи їх стилі та досягнення.

Одним із відомих світових художників-ілюстраторів є француз Гюстав Доре (1832–1883). Він вклав значний внесок у верстку та ілюстрування книг. Відомий своїми вражаючими гравюрами, які надихались класичною та біблійною літературою, а також фольклором та міфологією.

Приклади його ілюстрацій:

Ілюстрації до «Божественної комедії» Данте Аліг'єрі (рисунок 2.6). В них він відтворив візії пекла, чистилища та раю, створивши неперевершений візуальний світ, що відображав емоційну та духовну глибину твору Данте.

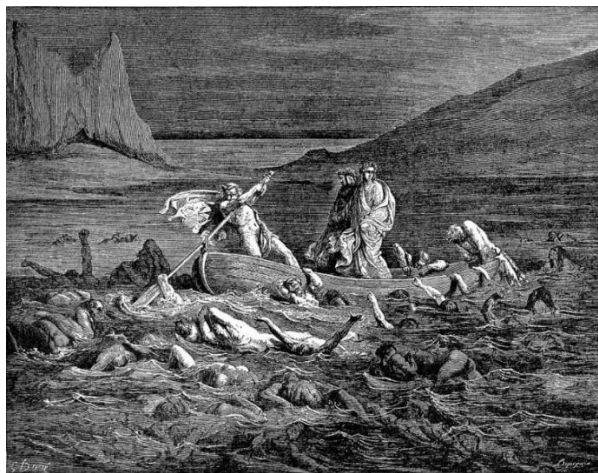

Рисунок 2.6 – Ілюстрація Гюстава Доре до «Божественної комедії» Данте Аліг'єрі

Ілюстрації до «Дон Кіхота» Мігеля де Сервантеса (рисунок 2.7). Доре також створив вражаючі ілюстрації до класичної іспанської повісті «Дон Кіхот», які допомагають відтворити атмосферу та характери твору Сервантеса, надаючи йому нового життя через виразні гравюри.

Bad effects of the medicine that was to heal Sancho's bruises (I, 17).

Рисунок 2.7 – Ілюстрація Гюстава Доре до «Дон Кіхота» Мігеля де

Сервантеса

Джон Тенніел (1820-1914) – британський художник, найвідоміший своїми ілюстраціями до «Аліси в країні чудес» Льюїса Керролла (рисунок 2.8). Він створив неперевершені образи, які віддзеркалюють унікальний світ казки (рисунок 2.9).

Рисунок 2.8 – Ілюстрація Джона Тенніела до «Аліса в країні чудес» Льюїс Керролл

Рисунок 2.9 – Ілюстрація Джона Тенніела до «Аліса в країні чудес» Льюїс Керролл

Історія ілюстрування та верстки книги «Лісової пісні» Лесі Українки є важливою частиною українського книжкового мистецтва. Ця віршована казка (драма-феєрія) викликає особливий інтерес у художників-ілюстраторів, графіків своїм чарівним світом та витонченим мовним описом. Також, поема привертає увагу своїм поєднанням українських фольклорних мотивів, високої поетичності та глибокою філософією. Варто зазначити, що ілюстрації до «Лісової пісні» робилися різними художниками та ілюстраторами, які вносили свої таланти та інтерпретації до цього класичного твору. Ось кілька з них:

Михайло Дерегус (1904-1997) – талановитий український ілюстратор, який прославився своїми роботами в галузі книжкового мистецтва, зокрема ілюстраціями до «Лісової пісні» Лесі Українки. Його ілюстрації до цього класичного українського твору вражають своєрідним стилем та глибиною передачі сюжетів та образів (рисунок 2.10).

Рисунок 2.10 – Ілюстрація Михайла Дерегуса до «Лісова пісня» Лесі Українки

Дерегус у своїх роботах вдало поєднує традиційні техніки з сучасними підходами до ілюстрування. Він вміло передає атмосферу лісу, магію фольклору та

емоційність поетичних образів, що робить його ілюстрації особливо привабливими для читачів. Через свої твори він зумів відтворити унікальну атмосферу та глибокий зміст «Лісової пісні», доповнивши текст новими вимірами та візуальними образами. Він заслужено отримав визнання як в Україні, так і за її межами за свій творчий внесок у книжкове мистецтво. Його ілюстрації до «Лісової пісні» стали важливою частиною спадщини українського культурного доробку, надихаючи читачів та художників своєю красою та виразністю (рисунок 2.11).

Рисунок 2.11 – Ілюстрація Михайла Дерегуса до «Лісова пісня» Лесі
Українки

Надія Лопухова (1928-2014) – відомий український ілюстратор, який створив чудові ілюстрації до твору «Лісова пісня» Лесі Українки. Її роботи відзначаються вишуканістю стилю, глибоким розумінням тексту та чуттєвим відтворенням образів, які допомагають читачам краще зрозуміти і відчувати суть твору. Лопухова вдало передає атмосферу українського лісу, використовуючи живописні образи природи та зображення персонажів, які відтворюють їхні емоції та стан. Її ілюстрації доповнюють текст «Лісової пісні», роблячи його більш доступним та захоплюючим для читачів різного віку (рисунок 2.12). Вона зуміла створити

неперевершені ілюстрації, які стали важливою частиною історії українського книжкового мистецтва (рисунок 2.13). Її талант і креативність додають новий рівень візуальної привабливості та емоційної глибини до твору Лесі Українки, роблячи книгу захоплюючою як для дітей, так і для дорослих.

Рисунок 2.12 – Ілюстрація Надії Лопухової до «Лісова пісня» Лесі Українки

Рисунок 2.13 – Ілюстрація Надії Лопухової до «Лісова пісня» Лесі Українки

Софія Караффа-Корбут (1924-1996), українська художниця, також працювала над ілюстраціями до «Лісової пісні» Лесі Українки. Її роботи характеризуються елегантністю та витонченістю стилю. Караффа-Корбут вдало передала в образах природи та персонажах відтінки магічного світу лісу, який описується у творі Українки. Зображення персонажів та природних образів у її ілюстраціях відбивають глибоку спорідненість з текстом, атмосферою та емоціями, які притаманні "Лісовій пісні" (рисунок 2.14). Її твори додають книзі новий рівень виразності та візуальної привабливості, роблячи її ще більш захоплюючою для читачів.

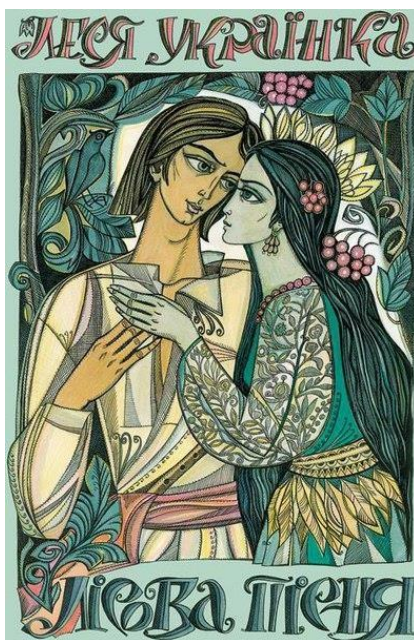

Рисунок 2.14 – Обкладинка Софії Караффи-Корбут до «Лісова пісня» Лесі Українки

Рисунок 2.15 – Ілюстрації Софії Караффи-Корбут до «Лісова пісня» Лесі

Українки

Софія Караффа-Корбут своїми ілюстраціями до «Лісової пісні» змогла створити неповторний світ, який відкривається перед читачами, роблячи книгу не лише джерелом відомостей, але і справжнім шедевром мистецтва (рисунок 2.15).

Ці та інші художники допомагають читачам уявити та зрозуміти глибину та красу «Лісової пісні» Лесі Українки через свої унікальні ілюстрації. Їхні роботи додають нові виміри до цього класичного твору та роблять його доступним та захопливим для різних читачів.

3 ТВОРЧА РОЗРОБКА ДИЗАЙНУ ОБ'ЄКТА ПРОЄКТУВАННЯ

3.1 Вибір, аналіз та обґрунтування концепції проєктованого дизайн-об'єкта

Для проєктування було обрано драму-феєрію Лесі Українки «Лісова пісня». Щоб створити якісний продукт по даному твору, потрібно проаналізувати сам твір та оцінити його актуальність та потрібність на даний момент часу.

«Лісова пісня» Лесі Українки – це один з найвизначніших творів української літератури, який вимагає особливого підходу до дизайну книги. Мета полягає в тому, щоб створити видання, яке буде не лише естетично привабливим, але й відображатиме дух та атмосферу драми-феєрії. Навіть через багато років вона залишається актуальною і цікавою для сучасної аудиторії у 2024 році з кількох причин:

1. Екологічна тематика

У часи глобальних екологічних змін і зростаючої уваги до проблем довкілля, «Лісова пісня» набуває нової глибини. Тема гармонії між людиною і природою, що проходить червоною ниткою через твір, резонує з сучасними еко-активістами та екологічно свідомими людьми. Образи Мавки та інших персонажів, які символізують природу, нагадують про важливість збереження природного середовища.

2. Феміністичні мотиви

Головна героїня, Мавка, є символом свободи, незалежності та сили жінки. У 2024 році, коли рух за права жінок та гендерну рівність продовжує набирати обертів, Мавка стає ще більш символічною і значущою. Її боротьба за самовираження та право на любов відгукується у серцях багатьох сучасних жінок.

3. Психологічна глибина

Персонажі «Лісової пісні» мають складні психологічні портрети, що робить їх цікавими для аналізу та інтерпретації. Конфлікт між світом людей та світом природи, між обов'язком і почуттями, між раціональним і ірраціональним – усе це

дозволяє глядачам і читачам заглибитися у власні душевні переживання та рефлексії.

4. Культурна спадщина

«Лісова пісня» є невід'ємною частиною української культурної спадщини. У 2024 році, коли інтерес до власних коренів і культурної ідентичності зростає, цей твір допомагає українцям краще зрозуміти та оцінити свою культурну спадщину. Вивчення і перегляд «Лісової пісні» сприяє зміцненню національної свідомості та гордості.

5. Сучасні інтерпретації та постановки

Сучасні театральні та кінематографічні інтерпретації «Лісової пісні» надають твору нове життя. Використання сучасних технологій, новаторських підходів до режисури та акторської гри робить твір доступним і цікавим для нових поколінь. Можливість поєднання традиційного тексту з сучасними формами мистецтва (наприклад, мультимедійні постановки, інтерактивні вистави) привертає увагу широкої аудиторії.

6. Філософські роздуми

Твір піднімає питання про сенс життя, кохання, зраду, смерть і відродження. Ці теми є вічними і завжди актуальними для людей, незалежно від епохи. У 2024 році, коли багато людей шукають відповіді на глибокі екзистенційні питання, «Лісова пісня» пропонує багатий матеріал для роздумів.

Вибір концепції, стилю ілюстрування та верстки книги «Лісова пісня» Лесі Українки залежить від цільової аудиторії та бажаного ефекту. Концепцією та сенсом роботи є передати певні настрої, емоції та освіжити візуальне сприйняття читача даного твору. Принести візуальну новизну твору. Простота форм і ліній повинні зробити дизайн книги легким для сприйняття та підкреслити основні акценти твору.

Основна мета полягає в тому, щоб підкреслити символічні та естетичні аспекти «Лісової пісні» Лесі Українки, зробивши її доступною та цікавою для широкого кола читачів.

Після обрання твору на проєктування та аналізу аналогів, вирішено спробувати оживити та осучаснити сприйняття твору для молодого, сучасного покоління, саме через візуальну частину. Через це було обрано сучасний стиль ілюстрацій із елементами мінімалізму, який на даний час є надпопулярним, що підкреслить атмосферу та настрій твору. Великий простір навколо тексту, чіткі шрифти, багато білого простору для створення візуальної легкості. Ілюстрації розміщуються поруч із відповідними уривками тексту для акцентування ключових моментів (рисунок 3.1).

Рисунок 3.1 – Розворот із ілюстрацією

Цей вибір має на меті підкреслити естетику твору через чистоту ліній і простоту форм, зосереджуючись на основних елементах та емоціях. Перевагами такого рішення є: використання простих, чітких ліній із вкрапленнями плям, що допомагає створити ясні та легко впізнавані зображення, які не перевантажують читача зайвими деталями, мінімалістичний стиль дозволяє зосередитися на ключових моментах та персонажах, не відволікаючи увагу на дрібниці. Також, лінійні ілюстрації можуть передати емоції та настрій через мінімум деталей, роблячи акцент на виразах облич та жестах. Мінімалізм дає змогу глядачеві додумувати деякі деталі, що робить ілюстрації більш символічними і багатозначними.

3.2 Розробка варіантів творчих ідей

Пошук стилю і розробка ілюстрацій та ескізів відбувалася у програмі Adobe Photoshop, з використанням графічного планшету. Усі ілюстрації та ескізи є растровими зображеннями. Процес розробки усіх ескізів та ілюстрацій наведений у додатках.

Розробка ілюстрацій для «Лісової пісні» Лесі Українки є творчим процесом, який вимагає глибокого розуміння тексту, вдалого вибору стилю та техніки, а також уваги до деталей і символізму. Такий підхід дозволяє створити візуально привабливе видання, що повністю відображає дух і атмосферу цього класичного твору української літератури.

Існує багато стилів в яких автори розробляють ілюстрації до творів. Було ухвалено рішення зробити ілюстрації переважно в чорно-білому стилі, також, були запропоновані і кольорові варіанти.

Одразу спало на думку зробити в ілюстраціях прості та чіткі лінії для передачі ключових образів та символів твору. Тому було розроблено декілька ілюстрацій в схожих стилях.

Рисунок 3.2 – Варіант стилю та ескіз головного героя

Рисунок 3.2 – один із розроблених варіантів стилю ілюстрацій. Тут використано лінійний стиль із переданням відчуття глибини і акцентом на деяких деталях за допомогою зернистості.

Далі було розроблено ескіз в стилі мінімалізм, з якомога меншою кількістю елементів, щоб зосередити увагу на головних елементах та передати сутність твору (рисунок 3.3). Такий підхід дозволяє підкреслити основні символи і настрої «Лісової пісні», не перевантажуючи зорове сприйняття. Ескіз включає прості, чисті лінії та невелику кількість кольорів, що створює сучасний вигляд. Це дозволяє ілюстраціям гармонійно поєднуватися з текстом, не відволікаючи читача від змісту, але при цьому додаючи візуальну привабливість та естетичну цінність виданню.

Рисунок 3.3 – Варіант стилю та ескіз головного героя

Також, було вирішено спробувати зробити ілюстрацію в сучасному графічному стилі (рисунок 3.4). Даний стиль часто зустрічається в електронному виді, та використовується майже в усіх сучасних сферах – від піктограм до ілюстрацій. Такий підхід дозволяє створити актуальне і зрозуміле зображення, що легко сприймається сучасними читачами. Використання такого стилю дозволяє не тільки підкреслити ключові елементи сюжету та характерів, але й зробити видання привабливим для молодшої аудиторії, яка звикла до сучасної візуальної культури. Це також може сприяти кращому розумінню та емоційному зв'язку з твором, адже

мінімалістичні та графічні ілюстрації створюють особливий настрій і додають книзі унікальності.

Рисунок 3.4 – Варіант стилю та ескіз головного героя

Наступний ескіз було вирішено розробити в сучасному стилі, котрий сподобається молоді. Персонаж намальований в лінійному стилі з деякими точковими плямами, а фон вирішено зробити темним (рисунок 3.5). Це додає ілюстрації динамічності та сучасного вигляду, що відображає естетику новітніх візуальних трендів. Для більшого фокусування на центрі ілюстрації використано рамку, яка допомагає виділити головний об'єкт та надає композиції структурованості. Рамка створює враження, що глядач дивиться у своєрідне «вікно», де оживають події «Лісової пісні». Цей елемент додає глибини і візуального акценту, притягуючи увагу до центральних деталей.

Рисунок 3.5 – Варіант стилю та ескіз головного героя

Використання лінійного стилю підкреслює легкість і витонченість малюнка, створюючи водночас відчуття сучасності та мінімалізму.

Далі, спроба поєднати 4 кольори: чорний, білий, сірий, червоний. На цій основі було розроблено ще один ескіз (рисунок 3.6).

Рисунок 3.6 – Варіант стилю та ескіз головного героя

Далі була спроба зробити кольоровий стиль ілюстрацій. Першою спробою було поєднання пастельних відтінків кольорів із деякими елементами схожими на стиль кубізм (рисунок 3.7). В результаті, це допомогло створити унікальні та експресивні образи, що одночасно зберігають м'якість і витонченість завдяки

використанню більш пастельних кольорів. Поєднання плавних пастельних тонів із чіткими кубістичними лініями створило цікавий контраст, який підкреслює емоційність і складність персонажів «Лісової пісні».

Рисунок 3.7 – Варіант стилю та ескіз головного героя

Після розробки варіантів стильових вирішень, відбувся пошук варіантів ілюстрацій на обкладинку. Так, прочитавши текст, було вирішено розробити на обкладинку ілюстрацію, що б відсилала на майбутні події. Тобто, був задум розробити ілюстрацію, що відсилає на перед кінцевий сюжет, де мавка перетворюється на дерево, її частинку відрубують та вона спалахує. При цьому читач, який не знайомий із сюжетом буде замислюватися, чому на обкладинці дерево, або його фрагмент, що горить. Тож, ілюстрації на обкладинку було вирішено розробляти у схожому сюжеті (рисунки 3.8 – 3.10).

Рисунок 3.8 – Варіант ілюстрації на обкладинку

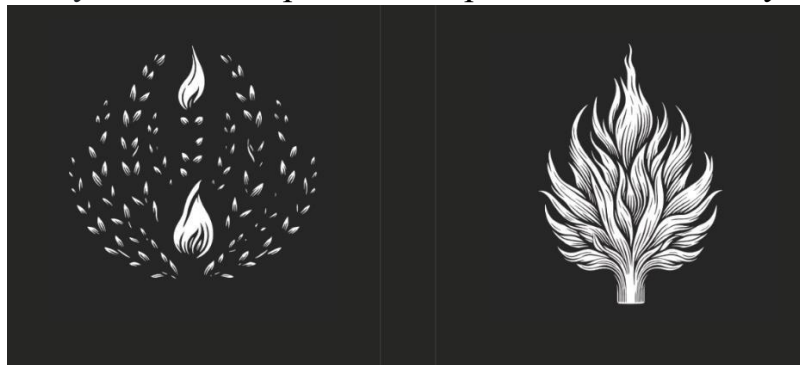

Рисунок 3.9 – Варіант ілюстрації на обкладинку

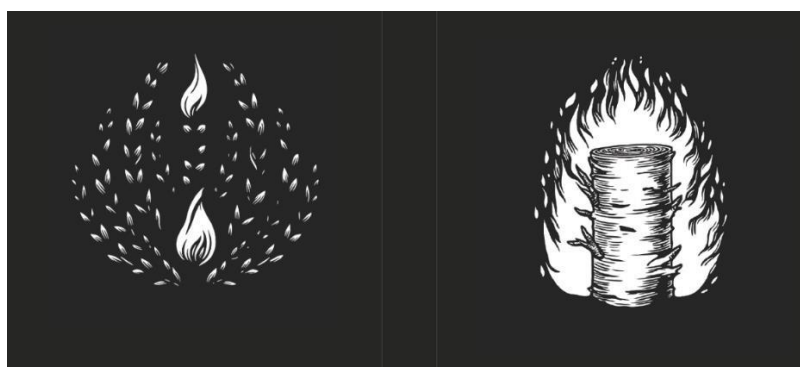

Рисунок 3.10 – Варіант ілюстрації на обкладинку

Далі відбувався пошук та вибір шрифтів. Була величезна кількість варіантів шрифтових вирішень. Для основного тексту одними з них були: MADE Evolve Sans EVO, Ardeco, Philosopher, Federov2, Poiret One, Kyiv Region (рисунок 3.11).

ЛіСОВА пісня - MADE Evolve Sans EVO

ЛІСОВА пісня - Ardeco

ЛІСОВА пісня - Philosopher

ЛІСОВА пісня - Federov2

ЛІСОВА пісня - Poiret One

ЛІСОВА пісня - Kyiv Region

Рисунок 3.11 – Варіанти шрифту основного тексту

Для заголовків було вирішено краще обирати серед більш декоративних та виразних шрифтів. Тому одними з варіантів шрифту для заголовків стали: Breamcather, Bulgaria Moderna Pro, Connie, Fedorovsk Unicode, Karmola, Mak (рисунок 3.12).

ЛІСОВА ПІСНЯ - Breamcather
 ЛІСОВА пісня - Bulgaria Moderna Pro
 ЛІСОВА пісня - Connie
 ЛІСОВА пісня - Fedorovsk Unicode
 ЛІСОВА пісня - Kramola
 ЛІСОВА пісня - Mak

Рисунок 3.12 – Варіанти шрифту для заголовків

3.3 Обґрунтування обраних дизайн рішень для проєктованого дизайноб'єкта

Насамперед, було обрано формат книги, який буде зручним для читання та транспортування (21×21 см). Оптимальний розмір дозволить комфортно тримати книгу в руках. Також, сьогодні надважлива естетична сторона видання, так як можна використати книгу як елемент декору в інтер'єрі.

Формат книги 21×21 см має кілька переваг, які роблять його добрим вибором для певних видань, особливо для ілюстрованих книг та художньої літератури.

Основні причини, чому формат 21×21 см є вигідним:

1. Естетична привабливість

Квадратний формат виглядає естетично привабливим та збалансованим завдяки своїй симетрії. Це забезпечує гармонійне сприйняття книги. Такий формат

ідеально підходить для книг з ілюстраціями, адже він дозволяє розмістити зображення на повну сторінку без необхідності обрізати або стискати їх.

2. Зручність у використанні

Формат 21×21 см є достатньо великим, щоб комфортно читати текст і переглядати ілюстрації, але водночас достатньо компактним, щоб легко тримати книгу в руках. Також, такий розмір зручний для транспортування, оскільки книга легко поміщається в сумку чи рюкзак.

3. Функціональність

Формат дозволяє гнучко розміщувати текст та зображення, що особливо важливо для художніх, дитячих та навчальних книг. Можна створювати цікаві композиції та макети, які привертають увагу читача. Так як даний твір це драмафеєрія з великою кількістю тексту, цей формат дає змогу розмістити текст компактніше. Дизайнери мають більше простору для творчості, оскільки можуть використовувати площу сторінки для різних композиційних рішень, включаючи великі ілюстрації та текстові блоки.

4. Психологічне сприйняття

Квадратний формат відрізняється від традиційних прямокутних книжкових форматів, що може зробити видання більш помітним і привабливим на книжкових полицях. Для підліткових книг такий формат є особливо привабливим, оскільки підлітки – це досі діти, які часто люблять книги з великими, яскравими ілюстраціями, які легко переглядати.

5. Практичні аспекти

Квадратні книги добре стоять на полицях і не так легко падають, що може бути корисним для магазинів і бібліотек. Стандартний формат може бути економічно вигідним для друку, оскільки багато друкарень мають налагоджене виробництво для таких розмірів.

Формат книги 21×21 см є добрим вибором завдяки своїй естетичній привабливості, зручності у використанні, функціональності, унікальному психологічному сприйняттю та практичним аспектам. Він особливо підходить для

видань, де важливу роль відіграють ілюстрації та композиційне розміщення контенту, що робить його ідеальним для дитячих книг, художніх, альбомів, навчальних посібників та інших творчих видань.

Далі було створено 8 ілюстрацій для проєктованої книги (рисунок 3.13). Вони виконані в сучасному, мінімалістичному, лінійному стилі з використанням плям, який сподобається молоді.

Рисунок 3.13 – Розроблені ілюстрації до проєктованої книги

Лінійні ілюстрації добре виглядають як у друкованих виданнях, так і в цифрових форматах, забезпечуючи високу якість зображень на будь-яких носіях. Такий стиль добре поєднується з текстовим оформленням, не конкуруючи з ним, а навпаки, доповнюючи.

Вибір мінімалістичного та лінійного стилю для ілюстрацій дозволяє створити сучасне, елегантне видання, яке підкреслює красу і глибину твору. Такий підхід не лише приверне увагу сучасного читача, але й збереже автентичність та емоційність оригінального тексту, створюючи місток між класичною літературою та сучасним мистецтвом.

Обрано чорно-білий стиль ілюстрацій та усього видання, тому що він допомагає підкреслити магічну атмосферу, драматичність подій і символічну значимість образів (рисунок 3.14).

Рисунок 3.14 – Одна із створених ілюстрацій до книги

Також, чорно-білі зображення здатні передати глибокі емоції та настрої, використовуючи контраст між світлом і тінню. Це допомагає підкреслити драматичні моменти твору, такі як зустріч Мавки та Лукаша або їхні конфлікти. Відсутність кольору акцентує увагу на формі та змісті, дозволяючи глядачеві зосередитися на символічних деталях, які мають важливе значення для розуміння тексту. Чорно-білі ілюстрації можуть ефективно створити атмосферу казковості та таємничості, яка є важливою частиною «Лісової пісні». Вони допомагають передати чарівний світ лісу та його мешканців. Використання контрасту між білим і чорним дозволяє створити візуально привабливі зображення, які добре виділяються і запам'ятовуються. Чорно-білі ілюстрації гармонійно поєднуються з текстом, не відволікаючи увагу читача, а навпаки, доповнюючи його. Вони створюють цілісний образ книги, де ілюстрації та текст працюють разом. Виготовлення чорно-білих ілюстрацій є менш затратним, ніж кольорових, що може бути важливим фактором при виданні книги (рисунок 3.15).

Рисунок 3.15 – Створена ілюстрація до книги

Чорно-білі ілюстрації вимагають від художника (ілюстратора) високої майстерності у використанні ліній та штрихування для створення об'ємів і текстур. Це дозволяє розкрити багатство деталей і підкреслити тонкощі композиції. Відсутність кольору змушує більше уваги приділяти формі, структурам і композиційним рішенням, що робить ілюстрації більш виразними.

Чорно-білі ілюстрації можуть викликати відчуття ностальгії та поваги до класичної літератури. Вони нагадують про традиційні техніки ілюстрування, які були популярні на момент створення твору.

Наступним етапом був підбір шрифтів. Вирішено обрати комбінацію з двох шрифтів *Vulgaria Moderna Pro* (для заголовків та основних написів) та *Ardeco* (для основного тексту).

Шрифт *Vulgaria Moderna Pro* – це сучасний шрифт, натхненний традиційною болгарською каліграфією та модерністськими елементами. Його особливості включають естетичні та технічні аспекти, які роблять цей шрифт унікальним та універсальним у використанні (рисунок 3.16).

Аа, Бб, Вв, Гг, Гг, Дд, Єє, Єє, Жж, Zz, Ии, li, Її,
Йй, Кк, Лл, Мм, Нн, Оо, Пп, Рр, Сс, Тт, Уу,
Фф, Хх, Цц, Чч, Шш, Щщ, Ъъ, Юю, Яя

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0

Рисунок 3.16 – Алфавіт та цифри шрифтом Bulgaria Moderna Pro

Основні особливості. Bulgaria Moderna Pro має витончені форми, що робить його ідеальним для використання в проектах, які потребують елегантного та сучасного вигляду. Шрифт поєднує в собі традиційні болгарські каліграфічні риси (що схожі з українськими), з сучасними дизайнерськими рішеннями, створюючи унікальний візуальний ефект. Деякі літери можуть мати декоративні елементи, які додають шрифту індивідуальності. Bulgaria Moderna Pro відрізняється чіткими лініями та геометричними формами, що додає тексту структурованості та гармонії. Шрифт має виражений контраст між товстими та тонкими частинами літер, що додає тексту динамізму та чіткості. Через декоративний характер шрифт менш придатний для великих обсягів тексту, оскільки може знизити читабельність.

Bulgaria Moderna Pro оптимізований для хорошої якості відображення як на екранах, так і в друкованих матеріалах. Шрифт підтримує широкий набір символів, включаючи кирилицю та латиницю, що робить його придатним для використання в багатомовних проектах. Наявність лігатур та альтернативних символів дозволяє дизайнеру додавати індивідуальності та стилю тексту. Він підходить для створення унікальних логотипів та брендингових матеріалів, оскільки має характерний стиль. Також, добре виглядає на веб-сайтах, де важлива як естетика, так і функціональність.

Шрифт Ardco — це декоративний шрифт, натхненний стилем ар-деко, який був популярним у 1920-30-х роках. Серед його особливостей можна відмітити, що він відображає геометричні форми, характерні для ар-деко, з чіткими лініями,

прямими кутами та декоративними елементами. Літери шрифту Ardeco зазвичай мають високі та тонкі пропорції, що надає тексту елегантності. Чіткий контраст між товщиною різних частин літер додає динамічності та витонченості. Деякі букви можуть мати асиметричні елементи, що додає шрифту оригінальності (рисунок 3.17).

Аа, Бб, Вв, Гг, Гг, Дд, Ее, Єє, Жж, Зз, Ии, Іі, Її,
Йй, Кк, Лл, Мм, Нн, Оо, Пп, Рр, Сс, Тт, Уу,
Фф, Хх, Цц, Чч, Шш, Щщ, Ъъ, Юю, Яя

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0

Рисунок 3.17 – Алфавіт та цифри шрифтом Ardeco

Ardeco доступний у цифрових форматах, що дозволяє його легко використовувати у веб-дизайні та цифрових медіа. Зазвичай добре виглядає як на екранах, так і в друкованих матеріалах, за умови правильного налаштування розміру та інтерліньяжу. Використовується в журналах, книгах та газетах завдяки своїй читабельності та естетичній привабливості.

Шрифт Ardeco став чудовим вибором. Шрифт зберігає високу читабельність навіть у великих текстових блоках, що робить його придатним для використання в основному тексті.

Після обрання шрифту, був відредагований увесь вміст книги та створений її макет. Розробка макету книги проводилася у програмі Adobe InDesign (рисунок 3.18).

РУСЬ/КА
 Не
 то дарував тобі
 червоний баранчик.

ВОДЯНИК
 Любі віно не припадється
 постити, бо за непостух
 забери тебе
 "Той, що в скажі сидить".

РУСЬ/КА
 (з жалом)
 Ні, слабий тату,
 я буду слухатим!

ВОДЯНИК
 То їдт на двоє.

36

Рисунок 3.18 – Розворот проєктованої книги

Далі було обрано із декількох варіантів ілюстрацій на обкладинку найкращу і була додана основна інформація, що має міститися на обкладинці (рисунок 3.19).

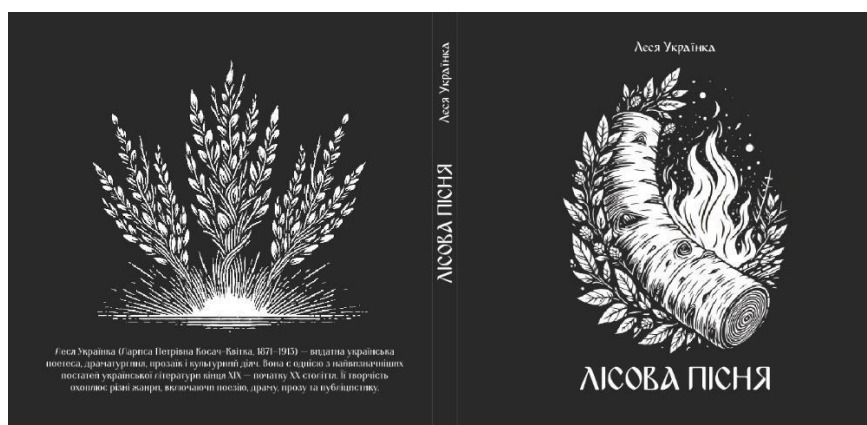

Рисунок 3.19 – Розворот обкладинки проєктованої книги

При поданні макету книги на друк вирішено використовувати офсетний папір. Цей вибір був зроблений з огляду на кілька важливих факторів. По-перше, офсетний папір забезпечує високу якість друку, що особливо важливо для книги з ілюстраціями. Чіткість тексту і зображень дозволить передати всі деталі і тонкощі художніх робіт.

Також, під кінець були розроблені презентаційні планшети із усіма створеними та зверстаними елементами книги (додатки А-Д).

ВИСНОВКИ

1. Вибрано та обґрунтовано вихідні дані для проектування книги Лесі Українки «Лісова пісня»: характеристика книги та ілюстрацій, їх види.
2. Розглянуто та проаналізовано етапи та основні вимоги до розробки, верстки та друку книги.
3. Досліджено історію появи книги та її окремих елементів. Зокрема, було розглянуто розвиток книги як об'єкта матеріальної культури від давніх манускриптів до сучасних друкованих видань. Досліджено еволюцію усіх складових частин книги.
4. Оглянуто та проаналізовано аналогічні або схожі роботи художників-графіків та дизайнерів, що дало змогу запозичити кращі виконання та інноваційні підходи до створення ілюстрованих книг. Це сприяло підвищенню рівня художньої цінності ілюстрацій та їх відповідності сучасним вимогам до візуального оформлення книг.
5. Обрано, проаналізовано та обґрунтовано концепцію дизайну проектованої книги. Основою для розробки концепції стала ідея поєднання традиційного українського твору із сучасними візуальними тенденціями, що дозволило створити видання, яке буде цікаве як шанувальникам класичної літератури, так і молодій аудиторії.
6. Розроблено варіанти ілюстрацій, обкладинки, підібрано різні шрифтові вирішення.
7. Обґрунтовано вибір кінцевих рішень, щодо проектованої книги: розмір, стиль ілюстрацій, обкладинки, шрифтових вирішень, макету книги.
8. Було розроблено дизайн та ілюстрації для книги по твору Лесі Українки «Лісова пісня». Усі етапи процесу, від концептуалізації до фінального макету, були виконані з урахуванням сучасних вимог до дизайну та якості друку. Книга «Лісова пісня» Лесі Українки тепер має унікальне оформлення, яке гармонійно поєднує текст і ілюстрації, створюючи цілісний та привабливий продукт.

Розроблені чорно-білі ілюстрації виявилися вдалим рішенням для передачі атмосфери та символіки твору Лесі Українки. Лінійний стиль дозволив створити емоційно насичені та водночас стримані зображення, які не перевантажують сторінки книги, зберігаючи гармонійний баланс між текстом та графікою.

Використання шрифтів Ardeco та Bulgaria Moderna Pro додало верстці книги сучасного вигляду, одночасно підтримуючи класичний настрій твору.

Співвідношення ілюстрацій до тексту було ретельно продумане, що дозволило створити цілісний і зручний для читача макет книги. Ілюстрації були розміщені таким чином, щоб підкреслити ключові моменти сюжету, не відволікаючи від читання, а навпаки, додаючи глибини розумінню літературного твору.

Данна робота показала, що правильний вибір стилю ілюстрацій та шрифтів має велике значення для створення візуально привабливої та емоційно резонуючої книги. Виконані чорно-білі лінійні ілюстрації та використання шрифтів Ardeco і Bulgaria Moderna Pro забезпечили «Лісовій пісні» Лесі Українки відповідне художнє оформлення, яке підкреслює зміст і настрій твору, роблячи його доступним і цікавим для сучасного читача.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Аналіз стану та тенденцій розвитку книжкового ринку України.
ResearchGate : веб-сайт. URL: <http://surl.li/udgkr> (дата звернення: 05.03.2024).
2. Методика вивчення книжкової графіки на уроках образотворчого мистецтва. Черкаси : ЧОШОПП, 2013. 64 с.
3. Графіка. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / авт.-уклад. Ю. Ковалів. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 624 с.
4. Дніпренко В. І. Книга як феномен культури і засіб обміну інформацією. Київ : нац. ун-т культури і мистецтв, 2003. 25-31 с.

5. Новік Г. В., Земцова П. О. Сучасна ілюстрація. Видавництво «А-ба-ба-галама-га». Теорія та практика дизайну: збірник наук. праць. Дизайн. Київ : НАУ, 2021. Вип. 24. С. 88-90 с.
6. Ілюстрація. *Українська бібліотечна енциклопедія* : веб-сайт. URL: <http://surl.li/udgmm> (дата звернення: 14.03.2024).
7. Як підготувати книгу до друку. *New Media* : веб-сайт. URL: <http://surl.li/ufmtl> (дата звернення: 15.03.2024).
8. Овчінніков В. С. Історія книги. : Еволюція книжкової структури: навчальний посібник. Львів : Світ, 2005. 420 с.
9. Костенко М. Історія ілюстрованої книги. Київ : Критика, 2005. 168 с.
10. Щербина В. Г. Практична композиція. Кривий Ріг : Видавничий Дім, 2008. 186 с.
11. Друк книг - вимоги до макетів. *Arsenal Print* : веб-сайт. URL: <https://arsenal-print.com.ua/makety-knigi.html> (дата звернення: 30.03.2024).
12. Пушкар О. І., Грабовський Є. М., Оленич М. М. Технології поліграфічного виробництва : навч. посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 195 с.
13. Все про цифровий друк. Де замовити цифровий тип друку. *Paperbox* : вебсайт. URL: <https://paperbox.in.ua/vse-pro-czyfrovyj-druk-de-zamovyty-czyfrovyj-typdruku/> (дата звернення: 03.04.2024).
14. Енциклопедія видавничої справи : навч. посібник / В. П. Ткаченко, І. Б. Чеботарьова, П. О. Киричок, З. В. Григорова. Харків : ХНУРЕ, 2008. 320 с.
15. Пушкар О. І., Андрющенко Т. Ю. Ілюстрування : навч. посібн. для студентів напряму підготовки 6.051501 "Видавничо-поліграфічна справа". Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 128 с.

16. Сенченко М. І., Сенченко О.М. Від ери Гутенберга до ери Цукерберга... Переваги і недоліки сприйняття друкованого та електронного тексту. Київ : Ліра-К, 2021. 128 с.

17. Книжкові формати. Види набору і верстки. *Huss фамільна друкарня* : вебсайт. URL: <https://huss.com.ua/knizhkovi-formati/> (дата звернення: 14.04.2024).

18. Тверда чи м'яка обкладинка: яка краще та як обрати? *Huss фамільна друкарня* : веб-сайт. URL: <https://huss.com.ua/tverda-chi-m-yaka-obkladinka-yakakrasche-ta-yak-obrati/> (дата звернення: 19.04.2024).

19. Тимошик М. С. Історія української видавничої справи. Видавництво друге виправлене. Київ : 2007. 496 с.

20. Антонович Є. А. Художні техніки у школі : навч.-метод. посіб. Для студентів художньо-графічних факультетів вищих навчальних закладів / Є. А. Антонович, В. І.

Проців, С. П. Свид. Київ : ІЗМН, 1997. 120 с.

21. Ілюміновані манускрипти. *StudFiles* : веб-сайт. URL: <http://surl.li/ufmul> (дата звернення: 24.04.2024).

22. Колосов А. І., Андреев Ю. С., Волкова Л. А., І. О., Васін Г. І. : Технологія поліграфічного виробництва (виготовлення друкованих форм), «Книга». Київ: 1996р.
163 с.

23. Владич Л. В. Мовою графіки. Київ : Мистецтво 1967. 246 с

24. Овчінніков В. С. Історія книги: Становлення сучасного книгодрукарського мистецтва : навч. посіб. для студ., які навчаються за спец. Образотворче мистецтво.

Львів : Укр. акад. друкарства, 2010. 356 с.

25. Огар Е. Культура сучасної дитячої книжки. Видавнича галузь і кадри: досягнення, проблеми, перспективи : науково практ. зб. Львів : Аз-Арт, 2002. 138 с.